

Arbeidsdepartementet
Pensjonsavdelingen

postmottak@ad.dep.no

Oslo 20. august 2013

Høring – Tilpasning av uførepensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning til ny uførepensjon i folketrygden

Det vises til Arbeidsdepartementets høringsbrev av 21. juni d.å., samt vedlagt høringsnotat omhandlende tilpasning av uførepensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning til ny uførepensjon i folketrygden.

1.

Arbeidsdepartementet foreslår at en ny tjenstepensjonsordning for offentlig sektor skal være en nettoordning, der ytelsene betraktes isolert, til forskjell fra gjeldende bruttoregime. Pensjonskasseforeningen støtter et slikt forslag, både rent prinsipielt og ut fra et forenklingsperspektiv. Departementets argumentasjon for systemendringen gis tilslutning.

2.

Ny uføreytelse fra folketrygden skal baseres på inntekt siste fem år. Til forskjell fra dette foreslås det at ny uførepensjon fra offentlig tjenstepensjon skal baseres på et prinsipp om sluttlønn. Pensjonskasseforeningen slutter seg til dette. Videre stiller vi oss bak departementets standpunkt om at slik uførepensjon skal beregnes likt, uavhengig av hvilken ytelse som måtte være tilstått fra folketrygden. Pensjonskasseforeningen legger dog til grunn at tjenstepensjonsordningen ikke skal kompensere for eventuelt manglende rettigheter fra folketrygden; det vil vanskelig kunne foreligge noen berettiget forventning om at arbeidsgivers pensjonsordning skal kompensere for at folketrygden ikke at tilstår noen ytelse grunnet manglende forutgående medlemskap. Situasjonen blir likevel ikke den samme der tjenstepensjonsordningen tilstår pensjon for lavere uføregrader enn hva folketrygden rent rettslig kan kompensere for ut fra minstekrav til uførhet. I slike tilfeller er det nærliggende at pensjonsordningen kompenserer ved bruk av en tilleggsatts. Ideelt sett burde dog nedre grense for tilståelse av uførepensjon vært den samme i folketrygden og tjenstepensjonsordningene. Vi støtter likevel forslaget om at skal settes en nedre grense for ytelse fra tjenstepensjonsordningen på tyve prosent uførhet.

3.

Pensjonskasseforeningen registrerer at departementets forslag leder til et relativt høyt samlet kompensasjonsnivå. Dette anses for å være et politisk valg, og Pensjonskasseforeningen vil derav ikke kommentere dette nærmere.

Tilsvarende gjelder for videreføring av barnetillegg og prinsippene for utmåling av et slikt tillegg. Det registreres likevel at departementets forslag til teknisk tilpasning av barnetillegg vil kunne gi en svært høy dekningsgrad, og det er ikke åpenbart at dette er egnet til å fremme den politisk uttalte arbeidslinjen. Arbeidsdepartementet har for øvrig uttalt i høringsbrevet at et barnetillegg fremstår som ulogisk, all den tid arbeidsinntekt ikke vil avhenge av forsørgelsesbyrde. Dette tiltres.

PENSJONSKASSEFORENINGEN

4.

Pensjonskasseforeningen har ingen uttalt oppfatning om hvilket størrelsesmessig fribeløp som skal benyttes. Konkret er det foreslått et fribeløp på 0,4 G, noe som er identisk med folketrygdens fribeløp. Fribelet skal være uavhengig av uføregrad og stillingsprosent. Det er fremhevet at avkortningsreglene for folketrygden og tjenstepensjonsordningen så langt det er hensiktsmessig sammenfaller.

Departementet har skissert en metodikk for avkortning sammenholdt med kompensasjonsgrad, herunder foreslås fribelet holdt utenfor avkortningen. Dersom arbeidsinntekten overskrider fribelet, skal uførepensjonen reduseres med den overskytende inntekten, multiplisert med kompensasjonsgraden i uføreordningen.

Pensjonskasseforeningen gir tilslutning til departementets forslag om at dagens skille mellom tilfeldige inntekter og inntekter fra ordinært arbeidsforhold oppheves. Dette fremstår som rasjonelt.

For ordens skyld bemerkes det at Arbeidsretten ved dom av 21. juni d.å. tilsidesatte det nedre kravet i Hovedtariffavtalen, sektor KS, for medlemskap i de kommunale tjenstepensjonsordningene. Følgelig er ikke innholdet i høringsnotatet side 28 helt korrekt i forhold til dagens situasjon.

5.

I høringsnotatet kapittel 6 skisseres overgangen fra uføreytelse til alderspensjon. I folketrygden vil uføre ved 67 år få endret ytelsen til alderspensjon. Departementet har nå foreslått at også mottagere av uførepensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning skal ha en overgang til alderspensjon ved fylte 67 år, til forskjell fra 70 år som i dag. Pensjonskasseforeningen støtter departementets forslag. Ytelsen vil også fra dette tidspunktet bli levealdersjustert. En slik endring vil gi et mer konsistent, helhetlig og enkelt pensjonsregime. Dette vil kunne lede til en reduksjon av opptjeningstiden med inntil tre år. En slik endring vil likevel ikke fremstå som urimelig i ordinære tilfeller.

For mottagere av uførepensjon, der det samtidig gjelder en særaldersgrense, foreslås det at disse får en overgang fra uførepensjon til alderspensjon der denne grensen nås. Pensjonskasseforeningen har ingen større innvendinger mot forslaget.

6.

Departementet har foreslått at det skal være et skille mellom varig og midlertidig uførepensjon fra Statens pensjonskasse. Videre foreslås det presisert at Statens pensjonskasse skal operere med samme sykdomsbegrep som folketrygden, og at bestemmelsen om rett til uførepensjon ved alderssvekkelse skal fjernes. Pensjonskasseforeningen gir forslagene tilslutning. Vi støtter også en avvikling av uførepensjon som attføringsstøtte jf høringsnotat punkt 7.3.3.

Det foreligger også uavklarte spørsmål relatert til samordning og samordningslovgivningen. Av notatet går det frem at departementet vil komme tilbake til disse spørsmålene. Pensjonskasseforeningen avventer å kommentere disse forholdene i samsvar med dette.

For ordens skyld presiseres det at Overføringsavtalen i offentlig sektor forutsetter gjensidighet og like pensjonsregler, se Overføringsavtalen § 2 siste ledd. Dette innebærer at den aktuelle høringen har relevans noe ut over det formelt angitte i notatet. Departementet bes ha det in mente i den videre prosessen, og at det eksplisitt fremgår av slike vurderinger er foretatt.

7.

Offentlig tjenstepensjon representerer under gjeldende regime dekning for ansatte, men også i etterkant av at arbeidsforholdet har opphørt gjennom oppsatte rettigheter. Forsikringspremien har dermed både et risiko- og et spareelement. Departementet har forespurt høringsinstansene om deres syn på en eventuell overgang til en ren forsikret løsning. En omlegging vil innebære at man har full dekning som ansatt, men ingen potensielle uførerrettigheter etter at arbeidsforholdet har opphørt som følge av annen avgang enn uførhet. En omlegging av ordningen vil også ha som konsekvens, i følge departementets notat, at det ikke blir noen avkortning som følge av manglende tjenestetid. Pensjonskasseforeningen mener at sistnevnte forhold vil kunne medføre uheldige resultater i enkeltsaker.

Pensjonskasseforeningen anser at en overgang til en forsikret løsning vil gi et enklere og mer oversiktlig system, både for rettighetshavere og pensjonsleverandører. Dette vil med stor grad av sannsynlighet også gi bedre harmoni og symmetri med uføreproduktet for privat sektor, i samsvar med Banklovkommisjonens pågående arbeid. Isolert sett vil dette være klart å foretrekke.

I forhold til overgangsordninger ved en omlegging av produktet, vil Pensjonskasseforeningen presisere at eventuelle overgangsordninger må være enkle å praktisere og gjelde for en avgrenset tidsperiode. For aktivt ansatte vil det være svært enkelt om disse overføres til nytt regime, uten overgangsordninger. Eksisterende uførepensjonister forutsettes ikke omfattet av en omlegging, så fremt disse ikke gjenopptar yrkesaktivitet. Hvorvidt dagens rettigheter skal opprettholdes der en tidligere ufør blir yrkesaktiv i privat sektor, anses ikke som helt åpenbart. Dette gjør seg spesielt gjeldende der vedkommende omfattes av ny ordning i privat sektor, og uten å bli rammet av eventuelle karensbestemmelser.

Pensjonskasseforeningen ser, i likhet med departementet, at kombinasjonen av fripoliser og nye uføreordninger vil kunne medføre en svært gunstig pensjonsordning, der kompensasjonsgraden blir meget generøs. I slike tilfeller vil avkortning kunne være aktuelt, men regelverket for dette bør utformes praktikabelt for leverandørene og lett tilgjengelig for rettighetshavere.

Spørsmålet om karens synes ikke berørt i forhold til en forsikret løsning. Pensjonskasseforeningen bemerker at en eventuell utfasing av bestemmelser om karens vil kunne ha uheldige og ønskede effekter.

8.

Departementets notat er primært relatert til Statens pensjonskasse, og hensyntar derav denne innretningens status. Det bemerkes at øvrige leverandører av offentlig tjenstepensjon, både forsikringsselskaper og pensjonskasser, er underlagt bestemmelser i forsikringsavtaleloven. Herunder vil disse innretningene etter gjeldende rett være forpliktet til å tilby fortsettelsesforsikring på individuelt nivå der en kollektiv dekning opphører; se forsikringsavtaleloven § 19-7. Pensjonskasseforeningen savner en nærmere redegjørelse i departementets notat i forhold til hvorvidt et slikt obligatorisk produkttilbud skal opprettholdes ved en eventuell overgang til en forsikret løsning.

For Pensjonskasseforeningen,

Christer Drevsjø
Adv.